

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545) และพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ทั้งด้านประชากร การเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเชื่อมโยงสังคมเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย ระดับภูมิภาค และระดับโลก จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย ประชาชน ได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสังคมและชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2559 หน้า 1) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 - 11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2559 หน้า 4-5)

สืบเนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการมีอาชีพ มีรายได้และมีงานทำโดยมีเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในทุกๆ ด้านเพื่อให้สามารถก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้หน่วยงานและสถานศึกษาแต่ละแห่งศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองในแต่ละพื้นที่ เพื่อจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ (Area Based) และพัฒนากลุ่มอาชีพใหม่ให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคหลักของโลก เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดยให้ทุกองค์กร และหน่วยงานทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่แต่ละจังหวัดทั้งภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ รายใหญ่ รายย่อย ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปพร้อมๆ กันโดยเน้นให้การศึกษากลายเป็นรากฐานของการพัฒนาคน พัฒนางาน และสร้างอาชีพเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่จะพัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขารู้เราเท่าทันเพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก” และได้กำหนดภารกิจพัฒนายกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงใน 5 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมถึงกลุ่มจัดการและการบริการ โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ โดยมุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงอีกทั้งในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง มีการศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ในอาชีพโดยตรง ผู้สอนเป็นวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ประกอบการในอาชีพนั้นๆ ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลการจบหลักสูตรที่เน้นทักษะ ความสามารถ และการมีผลงาน ชิ้นงาน ที่ได้มาตรฐานออกสู่ตลาดได้ การพัฒนาหลักสูตรอาชีพ จึงต้องปรับใหม่โดยการพัฒนาให้ครบวงจร ประกอบด้วย ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะของอาชีพ การบริหารจัดการ และโครงการอาชีพพร้อมแหล่งเงินทุน และให้ผู้เรียนที่เรียนจบจากหลักสูตรอาชีพมีความมั่นใจว่า จะสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้ ได้อย่างแท้จริง จึงกำหนดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ และ กศน.ตำบล เป็นฐานการจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่บริการ และให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด จัดทำเวทีประชาคมในระดับจังหวัด เพื่อกำหนดกรอบอาชีพของจังหวัด จากนั้นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จึงจัดทำเวทีประชาคมในระดับอำเภอโดยการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองและพื้นที่ นำข้อมูลความต้องการด้านอาชีพของทุกตำบลและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพิจารณา ร่วมกับกรอบอาชีพของจังหวัด เพื่อกำหนดเป็นกรอบอาชีพของอำเภอ ในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่ และนำไปอนุมัติใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพใหม่ คือหลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการความคิดสร้างสรรค์ และอาชีพเฉพาะทาง โดยการพัฒนาเนื้อหาสาระที่มีองค์ความรู้ครบวงจรประกอบด้วย โครงสร้างของหลักสูตร 4 ตอน คือช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ และการจัดทำโครงการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ ส่วนการจัดกระบวนการเรียนการสอนมีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ในส่วนของการฝึกปฏิบัติเน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านอาชีพ รวมทั้งการเรียนหรือศึกษาดูงานในสถานประกอบการจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพนั้นอย่างครบวงจร วิทยากรที่จัดการเรียนการสอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในอาชีพหรือเป็น

ผู้ที่ประกอบการในอาชีพนั้นๆ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ, 2555 หน้า 1)

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่และวิเคราะห์ข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิต ความต้องการของประชาชนในอำเภอทยสะเกิด เพื่อนำมากำหนดหลักสูตรอาชีพที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่จะเปิดสอน พบว่า ในพื้นที่อำเภอทยสะเกิด มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น โป่งน้ำร้อน น้ำตกห้วยหม้อ น้ำตกป่าสัก เขื่อนแม่กวง อุทยานธารา น้ำตกห้วยผาดิน สวนรุกขชาติดงเย็น ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สวนพฤกษศาสตร์ทิวชล และอุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้ เป็นต้น และจากการสำรวจความต้องการด้านอาชีพของประชาชนในอำเภอทยสะเกิด พบว่า ในพื้นที่ตำบลป่าเมียง และพื้นที่ตำบลแม่ฮ้อยเงิน มีกลุ่มผู้ให้บริการนวดที่โป่งน้ำร้อน และกลุ่มผู้ให้บริการนวดแผนไทย ที่วัดแม่ฮ้อยเงิน ซึ่งกลุ่มผู้ให้บริการนวดดังกล่าวยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการนวดที่ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังพบว่า มีประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความต้องการศึกษาเพื่อให้สามารถสร้างรายได้และนำไปประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการนวดไทยเพื่อสุขภาพในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ศึกษาหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ชุดที่ 1 ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรการนวดเพื่อสุขภาพ จำนวน 100 ชั่วโมง กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง ตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้นำกรอบหลักสูตรการนวดเพื่อสุขภาพ จำนวน 100 ชั่วโมง มาเป็นฐานในการพัฒนา และจัดหาหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง

จากพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดว่า ผู้ใดประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต่อกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจึงต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการแล้วเท่านั้น จึงจะประกอบอาชีพในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้ถูกต้องตามกฎหมาย (แนวทางการดำเนินงานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ 2560 หน้า 17)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ดำเนินการขอรับรองหลักสูตร การนวดไทยเพื่อสุขภาพ จำนวน 150 ชั่วโมง ตามพระราชบัญญัติ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อนำหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงดังกล่าวมาจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้ที่ยังไม่มีอาชีพ และผู้ที่มีอาชีพการนวด ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการนวดในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข โดยคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในการประชุมครั้งที่ 19-1/2562 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2562 ได้มีมติรับรองหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ จำนวน 150 ชั่วโมง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ ควบคุม กำกับ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรดังกล่าว และรักษามาตรฐานการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน

เพื่อตอบสนองนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้จัดทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ จำนวน 150 ชั่วโมง ตามมาตรฐานของ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขขึ้น เพื่อจัดการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนเพื่อการมีอาชีพ และมีรายได้

ทั้งนี้ การประเมินการดำเนินงานโครงการเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้โครงการดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังไว้ ในการดำเนินการตามโครงการจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติที่ได้รับมอบหมาย ต้องการทราบว่ามีสิ่งที่ได้ดำเนินการไปมีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานอย่างไร ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่ ตอบสนองความต้องการเพียงใด และผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข การขยายขอบเขตหรือยุติโครงการ ซึ่งเท่ากับเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่กำลังดำเนินการหรือดำเนินการแล้ว นอกจากการประเมินจะมีผลทางตรงต่อความสำเร็จของโครงการต่างๆ ยังส่งผลทางอ้อมหากการประเมินมีคุณภาพก็จะทำให้การบริหารงานตามแผนที่กำหนดมีคุณภาพไปด้วย โดยที่การประเมินต้องเป็นไปอย่างมีระบบชัดเจนมีหลักการที่แน่นอน ในการดำเนินงานการประเมินโครงการจึงควรเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานแก้ไขเป็นไปได้อย่างทันที่ เพราะผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงโครงการหรือการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การประเมินเพียงผลสุดท้ายของโครงการ ผู้ประเมินจะไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้นในระหว่าง

ดำเนินงาน จึงทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จ และไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าอะไรคือสาเหตุที่สำคัญซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่เป็นผลดีต่อการดำเนินงานในปีถัดไป (ฉันทลักษณ์ ศรีผา, 2559 หน้า 2)

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่อำเภอดอยสะเก็ด ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง อาทิเช่น โป่งน้ำร้อน น้ำตกห้วยหม้อ น้ำตกป่าสัก เขื่อนแม่กวงอุดมธารา น้ำตกห้วยผาดิน สวนรุกชชาติดงเย็น ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สวนพฤกษศาสตร์ทวีชล และอุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้ ประกอบกับผลการสำรวจความต้องการด้านอาชีพของประชาชนในอำเภอดอยสะเก็ด พบว่า มีผู้ให้บริการนวดแผนไทยที่ประกอบอาชีพการนวดแผนไทยในพื้นที่ตำบลป่าเมี่ยง และพื้นที่ตำบลแม่ฮ้อยเงินส่วนใหญ่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการนวดที่ถูกต้องตามกฎหมาย และมีความต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพการนวดไทยให้สามารถสร้างรายได้ และได้เป็นผู้ให้บริการนวดที่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงได้ดำเนินการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำแนวคิดการประเมินตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม มีขอบข่ายการประเมินโครงการที่ครอบคลุมการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านบริบท (Context) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินด้านกระบวนการ (Process) และการประเมินด้านผลผลิต (Product) ซึ่งผลการประเมินครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการว่ามีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลของโครงการที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการต่าง ๆ เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการกำหนดแนวทางพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ตามประเด็นการประเมินต่อไปนี้

- 1.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)
- 1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
- 1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)
- 1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ประเมิน กำหนดขอบเขตของการประเมิน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการประเมินโครงการ ประกอบด้วย ครูและบุคลากร จำนวน 22 คน วิทยากรจำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน และผู้เรียน จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการ เป็นการสุ่มประชากร ประกอบด้วย ครูและบุคลากร จำนวน 22 คน วิทยากรจำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน และผู้เรียน จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านบริบท (Context) ประกอบด้วย นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่ และข้อมูลความต้องการของชุมชน

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ด้านครูและบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านหลักสูตร สื่อ และเทคโนโลยี ด้านอาคารสถานที่ และด้านหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการรับรองหลักสูตรตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559 และประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

2.3 ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร และวิทยากรดำเนินโครงการ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.4 ด้านผลผลิต (Product) ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร และวิทยาการดำเนินโครงการ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. รูปแบบการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ใช้การประเมินโครงการแบบซิปป (CIPP Model) โดยประเมินใน 4 ด้านคือ

3.1 การประเมินด้านบริบท (C : Context Evaluation)

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation)

3.3 การประเมินกระบวนการ (P : Process Evaluation)

3.4 การประเมินผลผลิต (P : Product Evaluation)

4. ระยะเวลาในการประเมินโครงการ

ในการดำเนินงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2562 ระหว่างเดือนตุลาคม 2561 – สิงหาคม 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หมายถึง กระบวนการวัดที่มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยการนำรูปแบบจำลองของซิปป (CIPP Model) ซึ่งเป็นการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ไปใช้ในการตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่ โดยประเมินโครงการรายด้าน ดังนี้

1.1 การประเมินด้านบริบท (C : Context Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสม ความชัดเจน และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่กับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และความเป็นไปได้ของการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ วัดได้จากแบบประเมินชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุนในด้านครูและบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านหลักสูตร สื่อ

และเทคโนโลยี ด้านอาคารสถานที่ ในการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทย เพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ วัดได้จากแบบประเมินชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

1.3 การประเมินกระบวนการ (P : Process Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาครู บุคลากรและวิทยากรดำเนินโครงการ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน วัดได้จากแบบประเมินชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

1.4 การประเมินผลผลิต (P : Product Evaluation) หมายถึง การประเมินผลลัพธ์และความสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาครู บุคลากรและวิทยากรดำเนินโครงการ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน วัดได้จากแบบประเมินชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หมายถึง สถานที่ฝึกประกอบอาชีพ และฝึกทักษะอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ มีงานทำและมีรายได้

3. โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หมายถึง การจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้ว และต้องการต่อยอดอาชีพเดิมให้มีอาชีพ มีงานทำและมีรายได้ ที่ดำเนินการตามแผนงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2562

4. หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง หมายถึง ขอบข่ายวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559 และประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข และเมื่อผ่านการอบรมสามารถขึ้นทะเบียน เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

6. ครูและบุคลากร หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงที่ทำหน้าที่ประสานและอำนวยความสะดวกในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

7. **วิทยากร** หมายถึง ผู้สอนที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ตรงตามหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

8. **ผู้เรียน** หมายถึง ประชาชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2562 ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ และเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายและจิตใจไม่เป็นอุปสรรคต่อการอบรมและปฏิบัติงาน

9. **สถานศึกษา** หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่

10. **คณะกรรมการสถานศึกษา** หมายถึง ตัวแทนประชาชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด ประกอบด้วย บุคคลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้าน ผู้ทรงวุฒิทางการศึกษา ผู้ทรงวุฒิด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ผู้ทรงวุฒิด้านพัฒนาสังคมชุมชนสิ่งแวดล้อม ผู้ทรงวุฒิด้านการเมืองการปกครอง ผู้ทรงวุฒิด้านความมั่นคง ผู้ทรงวุฒิด้านด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ ผู้ทรงวุฒิด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ทรงวุฒิด้านสาธารณสุข โดยมีผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด เป็นกรรมการและเลขานุการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการประเมิน

1. โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีต่อไป

2. ได้สารสนเทศด้านความเหมาะสมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ดำเนินโครงการ และขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ทำให้ทราบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง สภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน และความจำเป็นไปได้ของการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

4. ทำให้ทราบข้อบกพร่องในการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทย เพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพ

5. เป็นแนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ในปีต่อไปให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร

6. ได้ข้อมูลการบริหารจัดการการจัดกระบวนการเรียนรู้โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยและตัดสินใจในการดำเนินโครงการในปีต่อไป